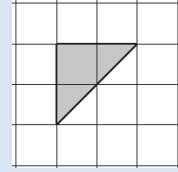

ТАЛБАЙ, ПЕРИМЕТР. VI.18.1 - I

Жишээ: Гурвалжны талбайг нэгж квадрат тоолох аргаар олъё.
 Бодолт: Зураг дээрээс харахад нэг бүтэн квадрат, хоёр хагас квадрат, бүгд нийлээд хоёр бүтэн квадрат буюу дүрсийн талбай нь хоёр нэгж.кв болно.
Тэгш өнцөгтийн периметр буюу хүрээний урт: бүх талуудын нийлбэр
Тэгш өнцөгтийн талбай: урт × өргөн

Нэгж квадрат тоолох аргаар өгсөн дүрсийн талбайг олоорой.

<p>1а.</p> <p style="text-align: right;">$S = \underline{\hspace{2cm}} \text{ нэгж.кв}$</p>	<p>1б.</p> <p style="text-align: right;">$S = \underline{\hspace{2cm}} \text{ нэгж.кв}$</p>
<p>2а.</p> <p style="text-align: right;">$S = \underline{\hspace{2cm}} \text{ нэгж.кв}$</p>	<p>2б.</p> <p style="text-align: right;">$S = \underline{\hspace{2cm}} \text{ нэгж.кв}$</p>
<p>3а.</p> <p style="text-align: right;">$S = \underline{\hspace{2cm}} \text{ нэгж.кв}$</p>	<p>3б.</p> <p style="text-align: right;">$S = \underline{\hspace{2cm}} \text{ нэгж.кв}$</p>

Тэгш өнцөгтийн талбай болон периметрийг олоорой.

4. Тэгш өнцөгт хэлбэртэй хашааны өргөн 21.5 м, урт нь 32.6 м бол талбай ба периметрийг ол

$S = \underline{\hspace{2cm}} \text{ см}^2, P = \underline{\hspace{2cm}} \text{ см}$

5. Тэгш өнцөгтийн урт нь 5.1 см, 3.8 см бол талбай болон периметрийг олоорой.

$S = \underline{\hspace{2cm}} \text{ см}^2, P = \underline{\hspace{2cm}} \text{ см}$

6. Тэгш өнцөгт хэлбэртэй газрын урт нь 3.2 м, өргөн нь 2.5 м бол талбай, периметрийг ол.

$S = \underline{\hspace{2cm}} \text{ м}^2, P = \underline{\hspace{2cm}} \text{ м}$

7. Хичээллэдэг ангийнхаа сурагчийн ширээний урт, өргөнийг хэмжиж, талбай, периметрийг олоорой.

$S = \underline{\hspace{2cm}}, P = \underline{\hspace{2cm}}$

8. Гэрийнхээ гал тогооны буюу хоол иддэг ширээний урт, өргөнийг хэмжиж, талбай болон периметрийг олоорой.

$S = \underline{\hspace{2cm}}, P = \underline{\hspace{2cm}}$

Дасгалын дугаар	1а	1б	2а	2б	3а	3б	4	5	6	7	8	Нийт
Өөрийн үнэлгээ												

ТАЛБАЙ, ПЕРИМЕТР. VI.18.1 - II

Дараах нөхцөлийг хангах, бүхэл тоон утгаар илэрхийлэгдэх хэмжээтэй тэгш өнцөгтийг зураарай.
Хэрэв зураг багтахгүй бол хичээлийн дэвтэртээ зураарай.

1. Тэгш өнцөгтийн талбай нь 8см^2

2. Тэгш өнцөгтийн талбай нь 12см^2

3. Тэгш өнцөгтийн периметр нь 10см

4. Тэгш өнцөгтийн периметр нь 12см

5. Тэгш өнцөгтийн талбай нь 18см^2 , периметр нь 22см

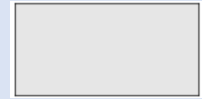
6. Тэгш өнцөгтийн талбай нь 15см^2 , периметр нь талбайгаасаа их

7. Тэгш өнцөгтийн периметр нь 28см , талбай нь периметрээсээ их

Дасгалын дугаар	1	2	3	4	5	6	7	Нийт
Өөрийн үнэлгээ								

ТАЛБАЙ, ПЕРИМЕТР. VI.18.1 - III

Тэгш өнцөгтийн периметр буюу хүрээний урт: *бүх талуудын нийлбэр*
 Тэгш өнцөгтийн талбай: *урт × өргөн*

Бие даан ажиллах даалгавар.

1. Тэгш өнцөгтийн урт нь 4 см, өргөн нь 3 см бол:

а. Уртыг 2 дахин ихэсгэхэд б. Уртыг 3 дахин ихэсгэхэд үүсэх дүрсийн талбайг ол.

a. $S = \text{_____} \text{ см}^2$

б. $S = \text{_____} \text{ см}^2$

2. Тэгш өнцөгтийн урт нь 4 см, өргөн нь 3 см бол:

а. Өргөнийг 2 дахин ихэсгэхэд б. Өргөнийг 3 дахин ихэсгэхэд үүсэх дүрсийн талбайг ол.

a. $S = \text{_____} \text{ см}^2$

б. $S = \text{_____} \text{ см}^2$

3. Дээрх хоёр бодлогын (1, 2) үр дүнгээс ямар дүгнэлт гаргаж болох вэ?

.....

.....

4. Тэгш өнцөгтийн урт нь 15 м, өргөн нь 8 м бол:

а. Уртыг 3 дахин багасгахад б. Уртыг 5 дахин багасгахад үүсэх дүрсийн талбайг ол.

a. $S = \text{_____} \text{ см}^2$

б. $S = \text{_____} \text{ см}^2$

5. Тэгш өнцөгтийн урт нь 15 м, өргөн нь 8 м бол:

а. Өргөнийг 2 дахин багасгахад б. Өргөнийг 4 дахин багасгахад үүсэх дүрсийн талбайг ол.

a. $S = \text{_____} \text{ см}^2$

б. $S = \text{_____} \text{ см}^2$

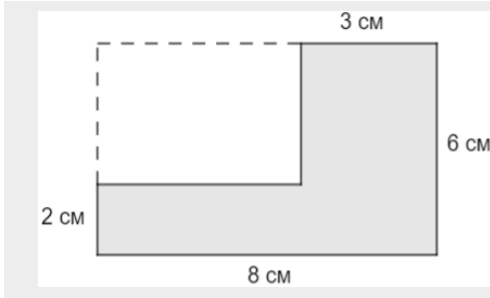
6. Дээрх хоёр бодлогын (4, 5) үр дүнгээс ямар дүгнэлт гаргаж болох вэ?

.....

.....

Дасгалын дугаар	1а	1б	2а	2б	4а	4б	5а	Нийт
Өөрийн үнэлгээ								

ТАЛБАЙ, ПЕРИМЕТР. VI.18.2 - I

Жишээ: Будсан дүрсийн периметрийг 2 аргаар олж. I арга. Будсан дүрсийн бүх талуудын нийлбэрийг олно. $P = 3 + 6 + 8 + 2 + (8 - 3) + (6 - 2) = 19 + 5 + 4 = 28\text{см}$
 II арга. Будсан дүрсийг тасархай шугамуудаар тэгш өнцөгт болгон гүйцээгээд үүссэн тэгш өнцөгтийн периметрийг олно. $P = (8 + 6) + (8 + 6) = 14 \times 2 = 28\text{см}$

Өгсөн дүрсүүдийн периметрийг дээрх хоёр аргаар олоорой.

<p>1а.</p> <p style="text-align: right;">$P = \underline{\hspace{2cm}}$ нэгж</p>	<p>1б.</p> <p style="text-align: right;">$P = \underline{\hspace{2cm}}$ нэгж</p>
<p>2а.</p> <p style="text-align: right;">$P = \underline{\hspace{2cm}}$ нэгж</p>	<p>2б.</p> <p style="text-align: right;">$P = \underline{\hspace{2cm}}$ нэгж</p>

3. Дээрх хоёр бодлогын үр дүнгээс ямар дүгнэлт гаргаж болох вэ?

Өгсөн дүрсийн периметрийг хялбар аргаар олоорой.

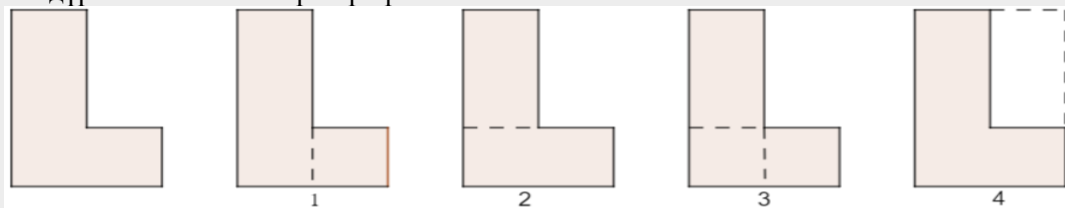
<p>4а.</p>	<p>4б.</p>
------------	------------

<p>5. а.</p>	<p>б.</p>
--------------	-----------

Дасгалын дугаар	1а	1б	2а	2б	3	4а	4б	5а	5б	Нийт
Өөрийн үнэлгээ										

ТАЛБАЙ, ПЕРИМЕТР. VI.18.2 – II

Бүх өнцөг нь тэгш өнцөг байх нийлмэл дүрсийн талбайг олохдоо өгсөн дүрсийг тэгш өнцөгтүүдэд хуваах эсвэл тэгш өнцөгт болгон гүйцээх аргаар олох боломжтой. Жишээ нь, дараах дүрсийн талбайг 4 аргаар орох боломжтой.

Өгсөн дүрсийн талбайг ол.

<p>1а.</p> <p>$S = \underline{\hspace{2cm}} \text{ НЭГЖ.КВ}$</p>	<p>1б.</p> <p>$S = \underline{\hspace{2cm}} \text{ НЭГЖ.КВ}$</p>
<p>2а.</p> <p>$S = \underline{\hspace{2cm}} \text{ НЭГЖ.КВ}$</p>	<p>2б.</p> <p>$S = \underline{\hspace{2cm}} \text{ НЭГЖ.КВ}$</p>
<p>3а.</p> <p>$S = \underline{\hspace{2cm}} \text{ см}^2$</p>	<p>3б.</p> <p>$S = \underline{\hspace{2cm}} \text{ см}^2$</p>
<p>4.</p> <p>а.</p> <p>а. $S = \underline{\hspace{2cm}} \text{ см}^2$</p>	<p>б.</p> <p>б. $S = \underline{\hspace{2cm}} \text{ см}^2$</p>

Дасгалын дугаар	1а	1б	2а	2б	3а	3б	4а	4б	Нийт
Өөрийн үнэлгээ									

ТАЛБАЙ, ПЕРИМЕТР. VI.18.3

Талбайн нэгжүүд: $1\text{м}^2 = 10\text{дм} \times 10\text{дм} = 100\text{дм}^2$,

$1\text{м}^2 = 100\text{см} \times 100\text{см} = 10000\text{см}^2$

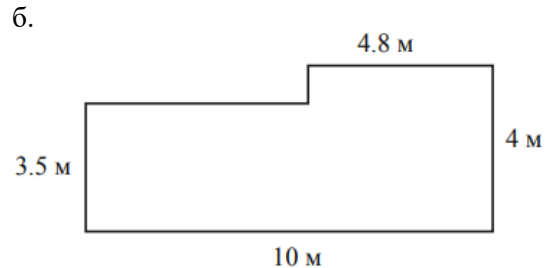
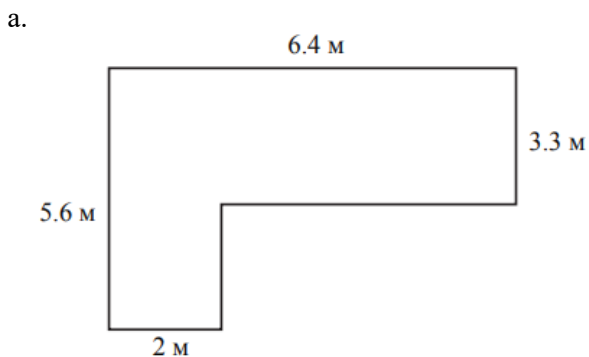
Бие даан ажиллах даалгавар.

1. 15 м талтай квадрат хэлбэртэй тоглоомын талбай, 16 м урт, 14 м өргөнтэй тэгш өнцөгт хэлбэртэй тоглоомын талбай байжээ. а. Эдгээр дүрсийн хүрээний уртыг олж, жиш. б. Эдгээрийн талбайг олж, жиш.

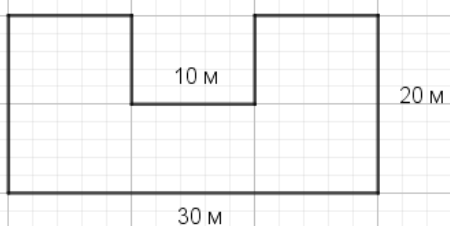
2. Тэгш өнцөгтийн: а. Уртыг 2 дахин ихэсгэхэд б. Өргөнийг 3 дахин багасгахад в. Урт, өргөн тус бүрийг 3 дахин ихэсгэхэд г. Уртыг 3 дахин багасгаад, өргөнийг 2 дахин ихэсгэхэд тус бүр талбай нь хэрхэн өөрчлөгдөх вэ?

- а.
 б.
 в.
 г.

3. Өгсөн хэлбэртэй ногооны газрын талбайг олж, хариугаа дм^2 - аар илэрхийл.

4. Өгсөн хэлбэр, хэмжээтэй ногооны газрыг тойруулан 1 м өндөртэй төмөр тороор хашаа барих болжээ. а. Хэдэн метр төмөр тор хэрэгтэй вэ? б. Ногооны газрын талбайг олж, хариугаа см^2 - аар илэрхийл.

ТАЛБАЙ, ПЕРИМЕТР. VI.18.3

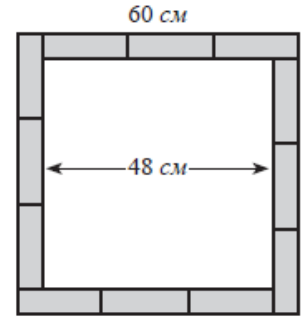
Бие даан ажиллах даалгавар.

5. Квадрат хэлбэртэй жаазны хүрээг ижил хэмжээтэй тэгш өнцөгт хэлбэртэй моднуудыг эвлүүлэн хийжээ. Нэг жижиг тэгш өнцөгтийн хувьд:

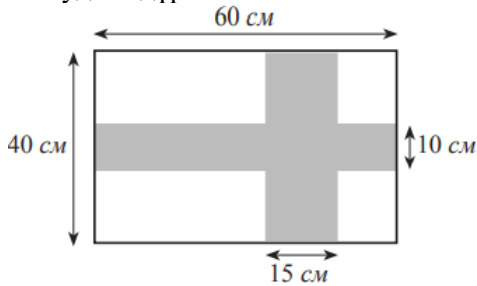
а. Урт ба өргөнийг ол.

б. Хүрээний уртыг ол.

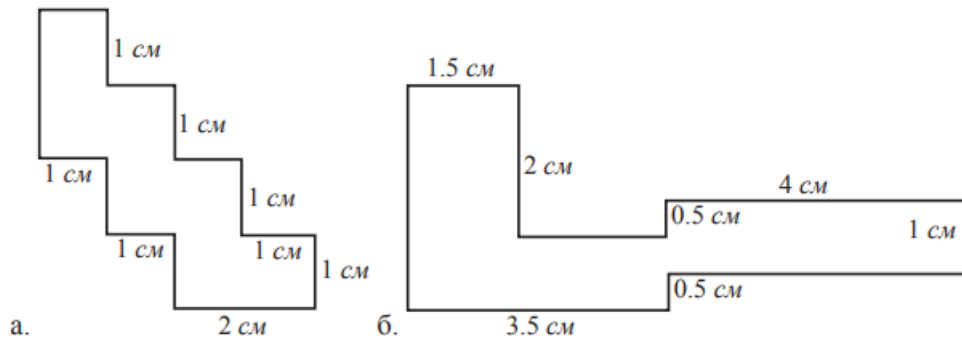
в. Талбайг ол.

6. Будсан дүрсийн талбайг ол.

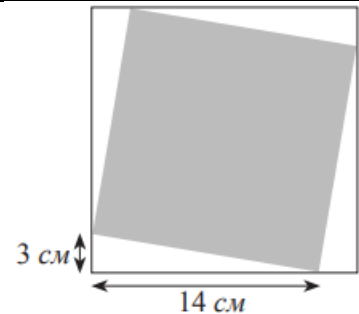
7. Дүрсийн периметр ба талбайг ол.

8. Өгсөн зураг ашиглан:

а. Том квадратын талбайг ол.

б. Будсан хэсгийн талбайг ол.

Дасгалын дугаар	1а	1б	2а	2б	2в	2г	3а	3б	4а	4б	5а	5б	5в	6	7а	7б	8а	8б	Нийт
Өөрийн үнэлгээ																			

ТАЛБАЙ, ПЕРИМЕТР VI.18.1 – VI.18.3

Өөрийгөө сорих.

1. Тэгш өнцөгтийн талбайг ол.

а. Урт нь 6.8 см, өргөн нь 3.2 см

$$S_1 = \text{..... см}^2$$

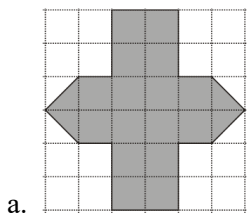
б. Урт нь өргөнөөсөө 1.5 дахин их, $P = 35$ см

$$S_2 = \text{..... см}^2$$

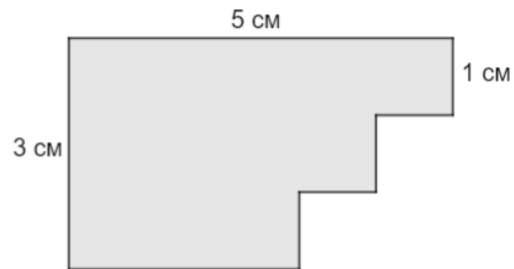
в. Урт ба өргөний харьцаа $5 : 3$, $P = 320$ дм

$$S_3 = \text{..... дм}^2$$

2. Дүрсийн талбайг олоорой.

а.

б.

3 Тэгш өнцөгтийн урт нь 18 см, өргөн нь 15 см бол:

а. Талбай болон периметрийг ол.

$$S = \text{.....}, P = \text{.....}$$

б. Уртыг 3 дахин ихэсгэхэд үүсэх дүрсийн талбайг ол.

$$S_1 = \text{.....}$$

в. Өргөнийг 3 дахин багасгахад үүсэх дүрсийн талбайг ол.

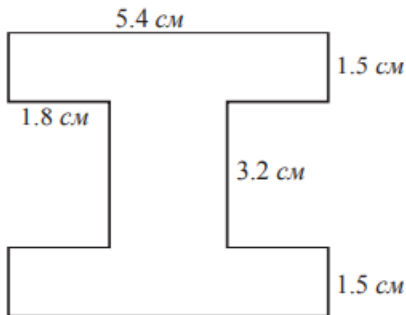
$$S_2 = \text{.....}$$

г. Дээрх б.в бодлогын үр дүнгээс амар дүгнэлт хийж болох вэ?

.....

4. а. Өгсөн дүрсийн талбайг ол.

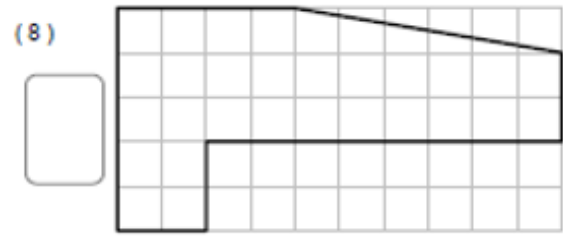
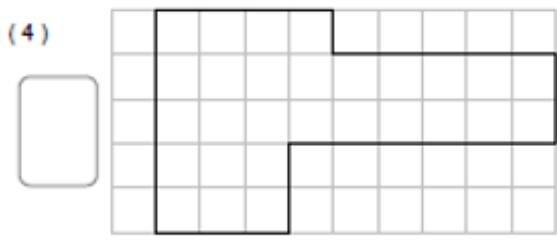
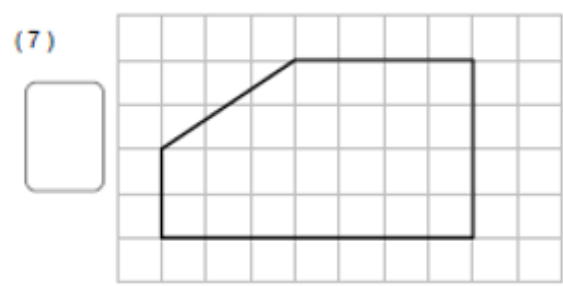
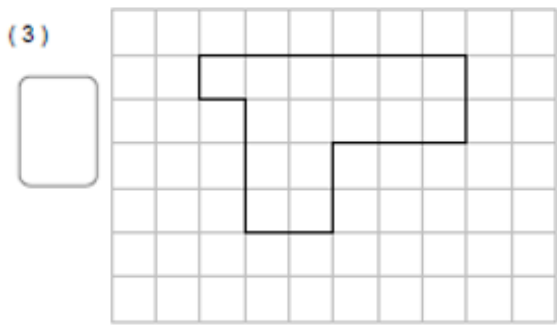
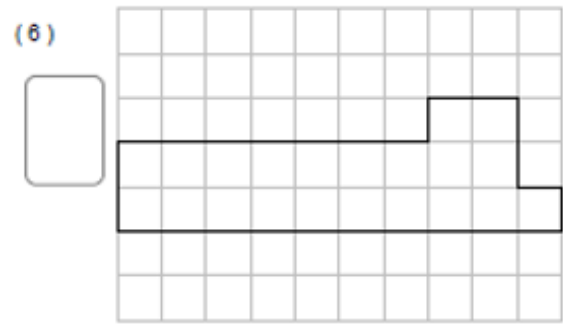
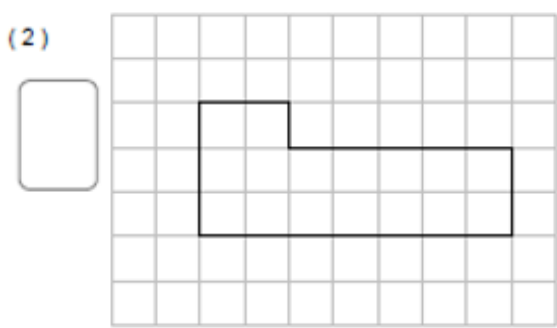
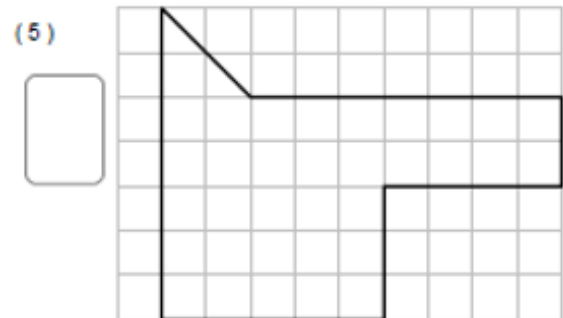
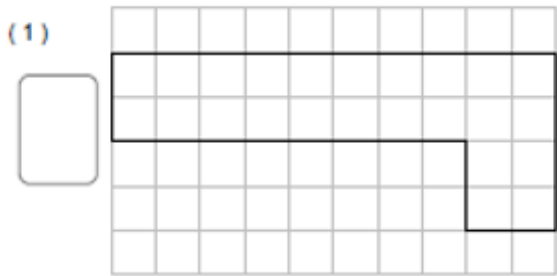
б. Дүрсийн периметрийг олоорой.

Дасгалын дугаар	1а	1б	1в	2а	2б	3а	3б	3в	3г	4а	4б	Нийт
Хариу												

ТАЛБАЙ, ПЕРИМЕТР. VI анги
Тоглоом: Талбайг олж, эрэмбэлэх

1. Дараах дүрсүүдийн талбайг олж, дөрвөлжин дотор бичээрэй.
2. Дүрсүүдийн дугаарыг хэрэглэн талбайгаар нь хамгийн багаас нь их рүү эрэмбэлж бичээрэй.

2. Хариу :

Талбайгаар нь:

.....